

EL LLENGUATGE

Gaire i massa (II)

20/IX/1976

Ahir ens ocupàvem de la tendència que s'observa actualment a substituir gaire per massa. Una oració com No soc massa ric és gramaticalment irreprotxable, però en realitat, el que s'hi havia volgut expressar és No soc gaire ric, que es una cosa força diferent. (En el fons, tots convenim que mai no se n'és massa, de ric.)

Dos factors, ens sembla, poden haver contribuït a aquest ús indegut de massa en floc de gaire, avui tan general. Un, potser, que el castellà, no disposant d'un equivalent de gaire, hi hagi fet correspondre «demasiado» en determinats casos i circumstàncies. Així, No m'agrada gaire, pot haver donat «No me gusta demasiado» que, de retruc, traduït literalment, origina No m'agrada massa. L'altre factor és el to irònic, sarcàstic i displicent, avui tan corrent, fins i tot en tota mena de textos expositius. Així, una frase com ara Les seves declaracions no ens van afavorir massa, encara que, en realitat, s'hi vulgui dir... no ens van afavorir gaire, potser es pot justificar per una certa càrrega d'ironia i reticència.

Cal dir, finalment, que en alguns casos gaire i massa poden alternar, perquè el context general admet tots dos significats, de la mateixa manera que, si les oracions eren afirmatives, hi podrien alternar molt i massa. Comparem: No vindrà si fa gaire fred i No vindrà si fa massa fred amb No vindrà perquè fa molt fred i No vindrà perquè fa massa fred. Anàlogament: Si t'hi acostes gaire et mossegarà i Si t'hi acostes massa et mossegarà. Gaire vol dir «molt» i massa «més del compte», però en tots dos casos corres el risc que et mosseguin.

ALBERT JANE